

SZARVASI ÚJSÁG

Hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Égész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési pénzek, úgy a lap szellemi részét
illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra
czimzendők.

A nyilt-térben minden garmonsor dija 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Árpád” irodalmi és nyom-
dai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket e-
fogad Jaulusz Gyula Dorottya utca 11. sz. továbbá
A. V. Goldberger, servitater 3. sz. alatt.

Korunk tévedései

A népek bünei leggyakrabban csak tévedések, s azért legfontosabb volna a gyermekekben az ítélőhatséget kiképezni; pedig ezt rendszeren nagyon elhanyagolják és pedig az emlékező tehetségnek tulságos fejlesztése miatt. Holott mit ér az ész, ítélő tehetség nélkül? Olyan az, mint egy vad növény, melynek ágai mindenfelé kihajtanak s izetlen gyümölcsöket teremnek, de amelyek élvezhetlenek, s csak is a szemet képesek gyönörködtetni.

Az emberiséget — mondja gr. Széchenyi — a szerencsétlen ideákon kívül tan még sokkal nagyobb baj zsibbasztja, t. i. a zavart ideák; mert azok korántsem szegzik magukat oly mákaesul az előismeretek ellen, mint ezek, s inkább tudatlanságból erednek, s sokat gondolkozó elmékben fészketnek s így irthatóbbak; midőn a zavart ideák túlságosan igen sok, de főtlen képzelgések születtek, a tudatosokban ugyszólván már nedvvé s vérré valak, s miatt az irthatlan mirigy, a legjózanabb javítások ellen nem csak rémitő, visszajesztő vázként állnak, hanem, mint a pestis, ragadékonyságuk által a legépebb, de még ki nem fejlett elméjüket is megfertőztetik s maguk körül élet helyett halált terjesztenek.

E néhány sor ríktó színekkel festi elénk korunk hibáit. Ha körültekintünk legköznapiasabb életünk vitáiban, ugy nem egyszer lehetünk tanui azon jelenségnek, hogy két ellenfél a leghevesebb vitát folytatva, sokszor véríg sértik egymást oly ügyben, melyet ha hidegvérrel tudnának megvitatni, csakhamar arról kellene meggyőződniek, hogy jóformán egyikük sem ért hozzá, vagy hogy épen mindketten ugyanazon egy véleményen vannak, s egyedül csak a rosszul választott kifejezések a helytelenül használt sza-

vakban merült fel kettejök között a félreértés lehetősége.

Csakhogy hány esetben jön már későn az ilyen kölcsönös megértés, s hányszor kell az egyik vagy másik félnek életével vagy legalább is egészségének egy részével lakolnia azon tévedésért, melyet vagy önmaga, vagy ellenfele követett el.

Divatos párbajaink nagy része, csak az ily tájékoztatlanságoknak, az ily félreértések vagy félre-magyarázásoknak képezik következményeit.

S miért mindaz? Csak azért mivel sokkal kényelmesebbnek tartjuk ellenfelünkkel összekapni s őt véríg sérteni, mintsem őt vagy önmagunkat okok ka meggyőzni s a tévedést eloszlatni.

Pedig valakit csak azért, mert véleménye a miénkkel nem egyezik meg, gonosz embernek tartani, ostobaságnál nem egyéb.

Azért tehát gondoljuk meg jól, hogy az ajkunkról lecsusszant szó rajtunk uralkodik, míg a visszatartottnak mi vagyunk urai.

Mint a kő — mondja Eötvös — melynek esetét első pillanatban gyenge erővel feltarthatjuk, de mely, ha azt elmulasztjuk, percenkint növekedő sulylyal és sebességgel rohan lefelé s ellenálhatlan erővel ront, s magával ragad mindent, mivel találkozik: ilyen a nehéz szó, melyet felgerjedésünkben kimondunk. Az első perczen visszavehetjük; rövid ideig még állunk függ, hogy hatását enyhítsük; de ha ez elmúlt, hasztalan minden; az egy szó, melyet meggondolatlanul kiejtünk, felszámithatlan sulylyal ront le egész életünkre s nincs viszony, mely hatalmának ellenállhatna.

Gondoljuk meg tehát mindezeket s tiszteljük el-

lenfelünknek is véleményét s tartsuk szem előtt nagy Széchenyink azon tanácsát, melyszerint „valamely tárgynak legmélyebb alapjára ereszkedni sohasem aralmas, habár néha talán igen unalmas is, de jobbra nagyon hasznos, sőt szükséges, mert csak így óvakodhatni, valaminek hibás végénél való megmarkolás-tól s csak az által lehet az elhibázás valódi okát s utóbb a tévedést elkerülni.“

Korunk egy ily nagy hordejü tévedését említi többek között Beauchéne is, midőn azt mondja hogy van a boldogoknak egy nagy hibájuk, melyet soha sem hagynak el; t. i. azt hiszik általában, hogy a szerencsétlenek mindig önmaguk okozzák szerencsétlenségüket.

S e vád ma már oly hatalmas, hogy nem egyszer lehet fennhangon hallani, miszerint a szegénység bűn is egyszersmind.

Mily borzasztó következménvü tévedés. A boldogok és gazdagok e tévtana termé meg a socialismus nagy horderejü kérdését, s e kérdés helytelen értelmezése szülé Franciaországban a communisus rémuralmát.

Vagy talán nem igaz ezen vád léte, nem tény e az, miről szólunk? Tekintetek körül, s azt fogjátok látni, hogy a gazdagok és boldogok mindenütt külön válva a szegények és boldogtalanoktól, megvetéssel tekintenek ezekre s páriáknak tartva őket, semmibe sem veszik létüket. Ha van néha kivétel, hol a gazdag a szegénnyel kezet szorit, ez eset bizonyára vagy kényszerűségből vagy divatmajmolásból ered, midőn a sport minden neméből kifogyva, a pillanatnyi jóság czége alatt, egyedül a munkanélküli szórakozás szenvedélyének hódolnak. Pedig hányszor vagyunk a le-

gigaztalanabbak, az ily szerencsétlenek iránt, kiknek mostoha sorsában nem ritkán magunk is birtunk okozó részt, habár akaratlanul s tudtunkon kívül. S csoda-e, ha az ily szerencsétlen, kiknek arczuk verejtékével kell megkeresni mindennapi kenyerület, s kiknek nem lévén saját hajlékuk, mások szélszéleitől függ csak pillanatokig tartó nyugalma is, mondom csoda-e, ha az ilyen földhöz ragadt szegények más fogalmakkal birnak a jog és igazságról, mint ama gazdagok kik még a törvényeket is csak időöltésből alkotják, de azért nem feledkeznek meg soha arról, hogy őket védjék a büntető könyv betűi, s ők vehessék igénybe első sorban a törvény végrehajtóit.

Pedig igaza van Stäckernek, midőn azt mondja, hogy mindent megértek, s mit tesz mint mindent megbocsájtani! Azért terjedt megünk kiméletek, legyünk türelmesek s térjünk vissza a történelem multjára, honnan világosan kiolvashatjuk azon tanulságot, miszerint a meggyőződés harcában még a zsarnokoknak sem lehetett a hóhér és bárd segélyével a tömeg véleményét megmozgatni, mert az ily szellemi harctéren egyedül csak az érvek fegyvere, egyedül a világos tények bizonyító ereje számíthat feltétlen győzelemre! Tanuljunk meg, hogy egy tévedés bebizonyította nem ritkán annyi, mint egy igazság felfedezése! S vessük e eddigi türelmetlenségünk ledér öltönyt s vedjük magunkra a béke, a megbocsátás üdvhozó palástját.

Engedelmeskedjünk az időnek s ne tartsuk fel makacosságunkban azt, a mi önmagára hagyva összeroskad. Ne siessünk szerfelett azt megállapítani, a mi jelentkezik, hanem járjunk el napról-napra abban

T Á R S A L G O S

A fecske-fészek.

Armand Barthes beszélje.

(Vége.)

Az ájtatosságot — ép úgy mint a munkát — falun korán szokták megkezdeni. — Hétkor a kis harang misére hívja a buzgó hiveket; másnap csak nyolczkor merészelttem a templomba menni. — Kíváncsi pillanatot veték Helén széke fölé s — majd felkiálték örömben, levelem nem volt rendes helyén többé! — — — Ujjongva — mint a gyermek — futottam ki a templomból. A sudar fák möött koránait a nap enyelgve ölé körül arany sugárral, a lombdus agak közt megszámlálhatlan madar csicssergett; e hangverseny eszembe juttatta ismerős fecskémet, fölpillanték a templom homlokzatra; a fészek készen állt, benn a keskeny nyíláson át egy fekete csillámló fejcske mozgott ide s tova. Ah! gondolám — feljő-e számunkra is a nap, melyen a mi fészünk készen fog állani? — — —

A plébánia kapuján csöngettem — Öreg szolgáló nyitá meg az ajtót, melyen át a kertben — jerichói loncz-ölelte lugasban — a plébánost láttam meg, ülni. Amint fölismert,

betevé breviáriumát s kezét nyujtá elém . . . e nap bohó ötletekkel telve valék! — Mindenféle bonyolodott beszélgetés után végre sikerült a társalgást azon tárgyra terelnem, mely a Landy utczai találkozás óta kizárólag fogva tartott

— Ah! Kegyed M. Helén kisasszonyról akar beszélni? kérdé a plébános.

— Hitemre! alig ösmerem nevét is — válaszolám.

— Kedves tökéletes teremtés e leány.

— Erre megesküdtem, mielőtt láttam volna őt.

— Szegény Helén! sohajtá a plébános mély illetődéssel.

— Hogyan? kérdém elfogulva kínos sejtelemtől.

— Oly fiatal, szép s jámbor . . .

— Fejezze be kérem . . .

— S tudóvészben kell elsorvadnia! . . .

— Szent Isten! való volna ez?

— Látom kegyed is — mint mindenki — sajnálja őt, Megvalék semmisülve . . . A plébános folytata:

— Mily kár! . . . 18 éves s minő fényes parthie.

Egy pillanatot veték a tisztos lelkészre, melyet — meg nem értve — kérdésnek vett.

mit nap nap után követel; s midőn a szabadságot megerősítjük, maradjunk hűvek az igazsághoz, melyhez valamennyi korszaknak van joga s ne feledkezzünk meg arról, hogy a kimélet, sőt még a bocsánat is részét teszik az igazságnak, melylyel, tartozunk azoknak, kiknek gondolkodásmódja eltér a mienktől!

Csarnok.

Képek a természetből.

VI. A mit a csiga regél.

„Fővényszem, harmatcsepp, a szikla, melyet
Ezer villam meg nem rengethet,
Az örökké rengő tenger,
A tiszta napfény és az ember — —
Ez álma mind a természetnek.”

Petőfi.

Oly szép, oly enyhe, oly sétára hívó vala az idő. Be is harangolék sok hegyet, völgyet. Ott a szép kilátás pazar pompája, itt a mély csend édes titka gyönyörködtete. Végre a sok gyönyörtől kimerülten pihenésre dőlék a puha fűbe. Semmi zaj: csak lenn a völgyben fut a patak, csak fenn a magasban szól a pacsirta. Már-már elfoga az ábrándozás, midőn épen egy hozzám közel eső csiga voná magára figyelmem. Eredeti kis csiga vala ez. Nem azoknak a fajtájából, melyek hol kidugják, hol bevonják fejüket. Ő meg se moogazna kis fehér házikójában; pedig benn vala — de megkövültve. Ezt látva csak még magasabb fokra hága érdeklődésem sorsa iránt. S örömmnél csak csodálkozásom vala nagyobb, midőn kérésre elbeszélé élete történetét; sőt még oly titkokról is regéle, mikről bizonyára csak is egy csigának lehet tudomása.

Elregélé: mily boldog vala ő egykor sok-sok ezer évvel ezelőt; akkor midőn még e helyen egy nagy tó álla; akkor midőn még ő is örült az ébredő tavasznak, a kelő nap sugarának. Mert szerinte valamikor réges-régen ott lenn a völgyben nem állt az a kis kunyhó, a domboldalon nem zöldtele a

friss vetés; de az egész völgy a kisebb dombokkal együtt egy nagy tó fenekét képezé. Itt elégele ő sok millió csigatársai-val egyetemben. Egyszer csak eltűne a tó, melynek fenekén már egész dombok keletkezének ama csigák fehér kagylóiból. E nagy katasztrófát a mi kis csigánk is megérte; mert ő az utólsók közt vala. A költő azt mondaná, hogy ép e katasztrófa idézé elő a csiga szomorú végét (t. i. hogy a nagy fájdalomtól köve vált) én azonban ez utóbbi nem annyira pillanatnyi felindulás, mint inkább hosszú idők lassú művének tartom. Hisz a mi csigánknak még jó sors juta osztályrészül; ő épen marada fenn a kőbe utokorra; ő nem nyomá össze, mint az a többiekkel történt, az utána következő társak hulláinak terhe; ő nincs azok között, kik ama halmokat alkotják, melyeket a tudákos ember még szh egyeknek nevez; ő nem tartozik azok közé, kiket az önző ember sirjuktól kiaknáz, hogy kiégethesse nagy kemencékben, hogy beolthassa nagy kádak vagy gödrökben, hogy feldézolhassa nagy ecsetekkel házak falaira; ő neki mindezekénél jobb vala sorsa. Mert ámbár többi csiga-társai is használnak az emberiségnek; de az ő hivatása azokénál sokkal fontosabb; ő elbeszél nekünk oly dolgokat, miket az ember, a föld ura, sokáig nem ismert, hogy azok a kövek a széles országutakon (de nem a szarvas-mezőúrinn,) azok a mészboretékok a házfalakon; mind csak régen élt csigák maradványai.

Hanem a mi kis csigánk még itt sem állapodik meg. Elmondja: hogy az az idő-messzeség, a mikor innét e vizek új medrekbe levonulának, s a mely időt az ember az örök-kévalósággal határosnak vél, az még mind csak semmi amaz illék távolához képest, mely régmúlt idők eseményeiről ő a tavaszi esténként hallá susogni. A tó szavai szerint földön egykor ifjúkorában oly izzó, oly tüzes vala, hogy amint a levele lehulla a magasból lecsapódó eső, — az a rendkívül hóseg következtében tüstént páralakban szálla fel a magasba, honnan újra mint eső omla alá, hogy ismét folytathassa körutját. Számos évezredig küzde, harcolta egymással a heves föld és a hideg magasból roppant tömegekben le-lezuhanó vizár. A föld azonban egyre hidegebb lett, egyre lohadt tüze s végre is a vízé lett a diadal, jöllehet e tusában nagy segít-

— 200,000 frank hozománya van és szegénynek meg kell halnia!

Mintha torkomat szorongatta volna valami... kezemmet nyujtam a plébánosnak.

— Isten önnel uram... a fölindulás elcsúszta szavammat, lázongó köny tört elé pilláimból... — szeretni igyekezém — de már késő volt!

— Kegyed könnyezik? — szolt a lelkész.

— Bocsánat uram... higyje el akaratom eltenére

— s a nélkül — hogy tovább folytathatnám — hangos zokogásba törtem ki.

— Kegyed hát még is ösmeri e szegény leányt?

— Legutóbbi kedden láttam először őt s nem tudom mi titkos, mondhatlan rokonszenvet keltett föl bennem, — rögtön megszerettem!... E nap óta Helén örömöm, — reményem — s allandó gondolatommá vált; most is ő reá gondolok uram, csak hogy mi óriási külömbséggel! Látja — sírok mint a gyermek... Isten önnel plébános ur!

Tántorogva hagyám el a paplakot...

Száz lépésre alig haladám s már fáradságtól érzém magam e nyomtatva, a fájdalom egészen kimerített. — Az ösvény szélén a fűbe heveredtem le, a fölöttem oltalmazólag elnyuló sövényben egy par vadrózsa díszelgett, — sze-

relem kedves virágai, ti is szépek, üdék, fiatalok vagytok s miként ő, holnap ilyenkor ti is meghaltatok! — — —

Este a templomba mentem, hogy ez alkalommal szívem legmélyéből ő érette imádkozzam, s valóban mintha egész lelkemet forró imába öntöttem volna! Helén életét kértem az istentől hogy csodálatosan mentse meg számomra! Édesbus előszeretettel térdelék székében s midőn az ima kissé megvigasztalt, gépszerűleg nyujtam kezemet a mahagonos pad alá... Egy levél!... mi örömmel vevém s tettem el keblemre!! aztán kincsemmel elhagyám a templomot.

„Miért szeret kegyed engem uram? — olvasám. — Napjaim számlálvák... — minden gondolat, a szerelem reménye is — tiltva van számomra! Elvevém levelét s talán rosszul tevék; most válaszolok reá — ez tán még rosszabb! És mért kell életemnek már csak oly rövidnek lennie, hogy alig lesz időm megbánni bűnömet?”

Isten önnel! — Feledje el a szegény haldoklót — — és ha olykor mégis emlékeznék reám, ejtsen alamizsnakép majd siromra egy könnyet, én viszont könyörgök, önért az Istennél! — Isten önnel!! — „Helén.”

Helénnek:

„Mindenre — mit e világon csak szeret — kérem önt, adjon némi emléket számomra, — egy virágot egy

ségére vala a földnek belső, még olvadt állapotban lévő s magas hőfokkal bíró része, mely fel-feltöré a külső, mindinkább és inkább szilárduló kérget, s a hol erre már nem vala képes, ott azt nagy hegylánczokká torlaszoló össze. E hegylánczok völgyeiben huzódék meg a víz, melynek mélyében hosszú időn át különféle állatok maradványai egész mészhagyeket létesítének.

Ime a kis csiga azt is elregéli, hogy nemcsak nekünk embereknek, hanem magának az u. n. „élettelen“ földnek is van élete. És itt igen nagy jelentőségű titkot tár fel: mely szerint a föld sok és hatalmas átalakuláson ment keresztül míg képes lett arra, hogy rajta növények majd állatok és emberek élhessenek. E szerint a föld fejlődése szoros kapcsolatban van a rajta tenyésző növények és állatok életével és ekként az itt nyilvánuló életre nem csupán a napnak; de a földnek is van (bár kisebb mérvű) befolyása. Mert jóllehet a nap-kölsönözte meleg nélkül szerves élet földünkön nem existálhatna, mindazáltal megdönthetlen bizonyítékok vannak arra vonatkozólag, miszerint a föld lassu kihűlése vala okozója ama körülménynek, hogy fejlődésének különböző fokain más-más lények játszották a főszerepet a rajta tenyésző szerves világban. Így azok az alig kiaknázható kőszénbányák hangosan tanuskodnak arról, hogy abban az időben a mikor még sokkal kevésbé vala kihűlve földünk, mint napjainkban, abban az időben itt a mostaninál sokkal bujább növényzet, sokkal hatalmasabb őserdők tenyészének, melyek elsűnyedvén s a besző meleg következtében megzenedvén, a tüzelő anyagok roppant raktárát képezik. A hideg égőveken is előforduló őszlatti maradványok pedig tanuságok arra nézve, miszerint földünk egykor állapota ily-nemű lények megélhetésére vala kedvezőbb. Míg végre fejlődésének jelenlegi állásponjtján az eddig szellemileg legfejlettebb lényen, az emberen kívül a növény és állatvilág számára is egyaránt biztosítja a létet. Innen tud fogva azonban ennek a szervesvilágnak létele csupán a naptól függő, mert földünk, jelentékeny lehülése folytán oly vastag kérget nyere, melyen keresztül a belső-alkalmasint még mindig olvadt, izzó állapotban lévő résznek melege át nem hathat; de hogy ez a meleg

szalagot, melyet hordozott s mely kegyednek kedves vala ugy-e nem tagadja meg kérésemet?

Nem Helén — kegyed nem hal meg! Kegyed élete most az enyém is s lehetetlen, hogy az Ég csak azért vezetted volna utamba, hogy szívemet oly fájdalommal illesse, mely engem is a sírba vinne ön után.

Isten önnel, nem — csak a viszontlátásig!

Két nap mulva a második levelet találtam padjában, a borítékban egy kis aquarelle s egy lapocska volt:

„A Landy utcából vevém, hol kegyeddel először találkozám, — e szép helyről készitém e gyöngye vázlatot, melyet gyöngesége daczára is — irántami szerelméből — nemde hiven fog megőrizni? — Ma roszszabbul érzem magam, alig hiszem, hogy kis postánkra vihessem válaszomat.

Mivel kegyed akarja, tehát — a viszontlátásig! bár jól tudom, — egyuttal végső „Isten hozzád“-om is, melyet önnek most kellett mondanom!

Emlékezzék kegyed — ki oly ifju s erős, emlékezzék majd olykor én reám, ki talán-talan viszont szerettem volna önt! Helénje.“

A következő három napon nem láthattam, nem jött a templomba többé! — A harmad nap végén sürgős ügyeim majd egy hétre — Sz. Ouenből távozni készitettek. — Mint hajtattam visszafelé! —

benn még egyre működik: tanuság rá a napjainkban is gyakori földrengés és a fűzhányó hegyek ismeretes tevékenysége.

Mindkét tényemény okozója ama körülmény, miszerint a föld belsejében végbe menő vegyi-folyamatok által létrejött nagy hőség a bezárt gázok feszítő erejét hatalmasan növeli, miért is a gázok a roppant feszítő erő következtében vagy a föld felületét megrengetik, vagy arra alkalmas helyen ki is törnek.

Épen nem kicsinylendő tehát a földünknek jutott szerep, mert igen fontos az a befolyás, amelyet ő a rajta tenyésző életre gyakorol. Tehát ezen élet nem egyedül a nap korlátlan és önkényes hatalmától függ: hisz még a legparányibb tárgy is módosítólag hathat annak kifejlésére. Mert a kis csiga regéje szerint a természet a legalkotmányosabb, a legideálisabb világ, minő csak valaha létezett. Itt nem uralkodik sem előítélet, sem divat, sem protekció. Itt mindenkinek befolyása az ő valódi mivoltának, képességének, erejének megfelelő. Egy kis darab kő oly mérvű vonzó erőt gyakorol, a mennyi nagyságának, képességének aránya szerint őt megilleti. És ezen vonzó erő kihűt, befolyást gyakorol a mindenség legtávolabb fekvő csillagvilágára, annak mozgására s e szerint némileg az ott tenyésző életre is. Az igaz, hogy ez a befolyás elenyésző csekély: ámde egy kis kődarab is rendkívüli apróság amaz égi testek nagysága és távolságához képest. A nagyobb erővel, tehetséggel rendelkező test nagyobb befolyást is gyakorol a világrendszer egyes tagjaira. Így a mi napunknak rendkívüli erejénél fogva a földi életre legnagyobb befolyása van, de azért maga a föld vagy a hold is hathat rája módosítólag, erejéhez képest.

Nehogy azonban valaki a csiga ez utóbbi állításának igaz voltában kételkedjék: egy ténst tartok szükségesnek fel- említeni. Azt mindenki tudja, hogy jelenleg naprendszerünk főbolygói közül nyolcz, de 1846 óta még csak hét vala ismeretes. Ekkor még a naprendszer legutolsó tagjának az Uránus — azaz az utolsó bolygó tartatott s ennek nagysága, továbbá az ut hossza, melyet a nap körül leir, valamint az idő, mely alatt e pályát megfutja: ki vala számítva. Minthogy azonban Uránus nem végezte utját a kitűzött időben — már pedig az

Junus közepe volt; — mindenfelől virág, pillangó, arany-sárga kalász, lombos-fa, madárdal környezett. A természet legszebb ünnepté ülé! — —

Helén él — kiáltám elragadtatva a természet szépsége által, — Helén mentve van . . . lehetetlen, hogy e nap ne teljes boldogság napja legyen számunkra! . . .

Megérkezém. — Oly szomoruan kongtak a falusi hangok . . . pillanatra akaratlánul elkomorultam, — — azonban csakhamar föléledék, holnap ünnep van! gondolám. . . Az utcán fehérbe öltözött fiatal leányok indulnak a templom fölé, utána: gyászba öltözött férfiak — — — szívem elszorul, nem merve senkit megszólítani — egyenesen előre rohantam! — —

A plébános épen a sekrestyében, magamon kívül siettem felé.

— Helén? kérdém szivszorongatva őt.

Meglátva feldúlt arczomat — az ég felé emelé szemeit s felelet helyett — karjait nyujtá elém . . . eszméletlenül buktam el a hideg padlaton . . .

Midőn érzéketlenségemből fölocsudtam, a gyász énekek szivig ható dallama csengett fülemben, a „Dires irae“ verszakaiba fuldokló zokogás vegyült!

A plébániából -- hova átvittek -- titkos ajtón át a templomba tértem vissza, hol végig hallgattam a szertartást

csak nagy vakmerőség volna egy bolygótól, ha nem úgy teljesítené teendőit, mint a hogy neki azt a csillagász urak meghagyták — azért nem hibettek egyebet, mint hogy az Uránus mögött még egy ösmerellen bolygónak kell lenni, mely az Uránus pályafutására észrevehetőleg zavaró, illetve késleltető hatást gyakorol. Ugy is vala 1846-ban egy francia csillagász (Leverrier) anélkül, hogy valaha látta volna e csillagot, csupán azon időből, amennyivel Uránus pályafutásában megkéselt, kiszámítá: mily távol s mily nagyra kell lennie ama rendező bolygónak; kiszámítá: mely évben, az év melyik napján, az ég mely csillagai között lesz fellalálható; sőt még azt is kiszámítá, mennyi idő alatt végzi ez új bolygó pályáját a nap körül. S a kitűzött időben és helyen csakugyan föl is fődözött naprendszerüknek most legutolsó fő-bolygójaképen tisztelt tagja: Neptun.

S még igen sokat regélt a kis csiga arról a világról, a hol mindaz már milljóm évek óta tény: amiért az ember oly sokáig küzd, s még sokáig küzdeni fog: de amit öneki is el kell érnie, mert ő is a természet gyermeke s a természet most róla álmodik. Én öntudatlanul feltekinték: mély esend volt körülem. Csak a völgyben futott a patak, csak a kék magasban éneklé a pacsirta: „március tizenötödike!”

Réthy Dezső.

H I R E K.

(A s z a r v a s i k i s d e d o v o d a) mely a járványos betegségek miatt közel egy hónap zárva volt: e hó elsején ismét megnyitott. Az intézet vezetője, Szathmáry Endre úr e kényszer szünet alatt több előnyös újítást eszközölt a tanhelyiségben; így, amit különösen említésre méltónak találunk, egészen új szemléltető képekkel látta el az intézetet s az eddig puszta udvart a város által ajándékozott ákaszokkal befásította.

(A s z a r v a s i r. c a t h. p l é b á n o s i á l l o m á s) betöltése élénk eszmecsere tárgyát képezi mostanában városunkban. Tudvalevő, hogy e részben a püspöki ajánlas

a nélkül, hogy szemeimből csak egy könyv gördült volna ki, aztán a gyásznéppel elkísérém a temetőbe a kedves halottat. Meghallgattam az utolsó imát, melyet a lelkész elfojtott hangon mondott fölöttem; láttam a jelenlevők szemeiből alácsorduló könnyeket — s hallám a koporsóra hullott rög szivrendítő zaját . . . és szemem mindig konytelen, de szívem oly pusztá, oly kopár, s testem oly fáradt volt, hogy midőn későre a tömeg után, — a temetőn támolyogtam át, a keresztbe kellett kapaszkodnom, különben a földön terültem volna el.

A plébános az ajtó előtt állt.

— Vartam kegyedre — szólt hozzám. Aztán megölelt s együtt könnyezénk jó soká . . . e könyvek megennyhiék kissé fajdalmamat.

— Sokat szenved ön szegény barátom!

— Miért engedé meghalni őt?

— A jó Isten hitta magához ez ártatlan leányt!

— S nem is voltam itt, hogy vele együtt haltam volna meg.

— Kegyed itt maradt, hogy imádkozzék érte!

— Az angyaloknak nincs szükségök reánk . . .

én azért maradtam a földön, hogy folyton sírassam veszteségemet . . .

mellett a kegyűrség választása dönt; de remélhetőleg akként, hogy a többi egyháztalagok óhaja is figyelmébe vétetik. Úgy tudjuk, hogy a hívek óhaja az egyház jelenlegi adminisztrátora tiszt. Lahner Ignác úr megválasztására irányul, ki bold. Lonovics Ferencz hosszas betegsége alatt úgy a lelkészi teendőket, mint az egyházigazgatást kiváló buzgalommal egészen önállóan vezette s ki mint társadalmi férfiú is köztisztelőben áll városunkban, s így minden tekintetben méltó-arra, hogy bold. Lonovics Ferencz megürült helyét elfoglalja.

— (S i k e r t e l e n p á l y á z a t.) A békésmegyei gazdasági egyesület február 2-án tartott választmányi gyűlésén az okszerű istállózásra beérkezett pályaművek feletti bírálói jelentés bemutatván: a pályaművek egyike sem találtatott abszolút becsünek, miért is a pályadíj kimadása, s illetőleg, új pályázat hirdetése határozatott el. — Ugyancsak e gyűlésen határozatba ment grf. Mitrowski Wladimir uradalmának okszerű megszemléése; s egy gyümölcsáru csarnoknak B. Csabán leendő felállítására.

— (S z e n t A n d r á s o n) f. h. 4-ére viradóra két házfeltörés, illetve kiadás történt s mind két helyen tetemes tolvajlás követeltetett el, részint élelmi szerekben, részint ruha-és ágyneműekben. A tettesek, mint kiderült, vándorzigányok voltak, kiket a rendőrök a szentesi határban kerítettek kézre.

— (B e k ü l d e t e t t.) „Az istállózás leghelyesebb módja felett.” a békésm. gazd. egyesület által 1881-ben hirdetett irodalmi pályázatra beérkezett munkák megbirálásáról szóló jelentés a békésmegyei gazdasági egyesület igazgató választmányának f. é. április 2-án B.-Csabán tartott ülésében tárgyalván, ez arról szóló jegyzőkönyv a következő: „Olvasatott az istállózási pályázatra beérkezett 7 műnek meghíralására kiküldött hírosagnak jelentése, mely szerint a díj egyiknek sem adathatik ki, a „nem az állatok száma stb” és „Hogy gabona termelésünk” stb jellegű 6 és 7 számú munkák azonban némi hibák mellett annyira megközelítik a díjkepesseget, hogy amidőn a híroság a pályázatnak az 1882-ik évre negyed ízben ismétlését indítványozza, a nevezett két munka szerzőit felszólítani véleményezi arra, hogy a híralatban jelzettek szerint átdolgozandó munkákkal újból szintén pályázzanak. A bíralat tudomásul vétetvén és

ismét a templom előtt állottunk. — Hangos örömrivalgás közt alaktalan földtömeg gurult lábaink elé, mely belőlről gyapjuval s szőrrel volt bélelve. — Fölpillanték! Egy rőmből gyermekcsapat kövekkel dobálá a fecske-fészkeket, az én fészke sem állt többé a templom homlokzatán, talán épen ez volt, mely most lábaimnál hevert . . . Egy fecske fájón csicseregve rőpködött a pusztá rom fölött! — Szegény fecske! te menedékhely, én szerelem nélkül! — ki szánandóbb közülünk? . . .

Van a patak partján még nedves föld, melyből összehordhatod fészkeket; a templom tornyán hozzáférhetetlen távolban zug, hova bizton helyezd és a sövényben fenakadt gyapjuval beborithatnád még belsejét: csakhogy — majus hava elmúlt s vele a fészkek-készítés ideje! . . .

Helén meghalt! Van a földön még elég szép leány kinek fekete szemei, parányi labacskái s arczára bájosan símuló hajfürtjei vannak: csakhogy — szívemben a szerelem idénye örökre letűnt, még viszhang sem maradt benne fűnn, csak a — visszaemlékezés!

Szegény fészkek, szegény szerelem!

elfogadtatván, a lapokban egész terjedelme szerint közzétetni rendeltetik s a bíróságnak indítványa minden részletében helybenhagyatván, a pályázat ideai szövegével és 50 d. 4 frtos aranyból álló díjjal, f. é. december 31-ki záridőre kihirdeteni határozzatik." A pályázók ennél fogva felhivatnak, hogy munkáikat alolirottól legkésőbbben f. é. april 31-ig visszavegyék, különben azok azontul meg fognak semmisítettetni. Apácza, april 2-án 1882, Mokry Sámuel, egyleti titkár.

— (S z a r v a s v á r o s) közpénztári forgalmának mérlege 1881-ről a következő szám adatokat mutatja: A, Bevétele: 1. Járandóság 70046 frt 40 kr, 2. Szállítás: 65920 frt 32 kr. 3. Maradvány 4126 frt 08 kr. B, Kiadás. 1. Járandóság 65634 frt 29 kr. Szállítás ugyanannyi. Marad az 1881-ik év végén: 1. Járandóság 4412 frt 11 kr. 2. Szállítás 286 frt 3 kr. A részletes kimutatásból felemlítjük, hogy a város jótékonycélokra a múlt évben 2440 frt, 47 krt a védgátak fentartására 858 frt 60 krt; kataszteri munkálatokra 554 frt 50 krt; népszámlálásra 900 frtot fordított.

— (S z o l g á l a t o t) vélünk t. olvasóinknak tenni midőn tudatjuk, hogy hazánk egyik legelső fehérnemű és vászon üzletének K o l l a r i t s J ó z s e f é s t i a z, Ipsilantihoz czimzett Budapesti cégnek legujabb jegyzéke megjelent, melyet a nevezett cég kívánatra ingyen és bérmentve beküld.

— (A z i d e i f e g y v e r g y a k o r l a t o k) az egész országban állomásozó gyalogezredknél és vadász-zászlóaljknál május 1-én veszik kezdetüket és 13 napig tartanak. E fegyvergyakorlatokra az 1873. 1875. és 1877-ben besorozott tartalékosokat hitták be. A Budán állomásozó 22-ik gyalogezrednél, az ezred létszámába tartozó, fentemlített évbellekkel a fegyvergyakorlat szintén május 1-én kezdődik. A fővárosban tartozkodó, idegen gyalogezredre tartozó és fegyvergyakorlatra bevonulni köteles tartalékosok, kiknek hadkiegészítő keületek, a hova tényleg bevonulni tartoznának 20 mérföldnél távolabb esik a fővárostól, Budapesten teljesíthetik a fegyvergyakorlatot. Ezek számára a 32-ik gyalogezred tartalék parancsnoksága 23 napi fegyvergyakorlati ciklust nyit, mely június 12-én kezdődik és 24-ig tart. Hogy mily tömegesen lesznek az idegen városi gyakorlatokra behiva mutatja az a körülmény, hogy már eddigelé, tehát 5 héttel a gyakorlatok előtt több mint 2000 behívójegy érkezett csupán a fővárosi katonai nyilvántartói hivatalhoz.

— (A z e l s ő m a g y a r á l t a l á n o s b i z o s i t ó t á r s a s á g) igazgatóságának jelentése az 1881-ik évi üzleteredményről lapunk mai száma közlé. valamint t. olvasóink a hirdetési rovatban feltalálják e hazai társaságunk zárszámláját, mérlegeit és vagyonkimutatását. A t. olvasóknak és különösen a biztosító feleknek modjukban van összehasonlításokat tenni, amint hogy hisszük, hogy ennek s a mérleg és vagyonkimutatásának tanulmányozása folytán teljes megnyugvást fognak nyerni nem csak a tartalékok folytonos és tetemes emelkedése hanem a miatt is, hogy az első magyar e nagy tőkei, miután Lajtántuli üzletét a szárnyai alatt keletkezett bécsi biztosító társaságra ruházta, kizárolag a magyarországi üzlet biztosítéki alapjaitul szolgáljak. E sorainknak célja azonban nem az, hogy midőn „facta loquuntur“, az első magyar mellett emeljünk szót. Célünk az, hogy követésre méltó példát mutassunk fel az első magyar biztosító társaság legközelebbi közgyűlésének hazafiás és jótékonyági ujjad adományaihu. Az adományok teljes összege 11590 frt.

Emlékezni fognak t. olvasóink, hogy az első magyar általános biztosító társaság tavali közgyűlése a gazdasági pályára lépett ifjaknak a gazdasági tanintézeteken kiképeztetése céljából több ösztöndíjat alapított. Ezen 400 frtos ösztöndíjakban az 1881/2 iskolai évben 5 növendék részesült, kik az ösztöndíjat a betűrendben felhívott azon megyei gazdasági egyesületek felterjesztései folytán nyerték meg, melyik az első magyarral már szerződési viszonyban állnak. Habár az ösztöndíjak több évre szólanak, miután a tanfolyam is több évre terjed, az ideai közgyűlés mégis ujjabban 4 megyei gazdasági egyesület (: u. m. a csanádi, fehér, gömör és kis-hont, és győri:) által felterjesztendő ifjak számára szavazott meg 1600 frtot. Az országos gazdasági egyesület Istvántelki iskolájában kiképezendő 2 árva fiá részére ez évben is megszavazta a társaság a kellő öszveget a tervezett országos iparkiallitás költségeihez 1000 frttal, a Munkácsy Mihály remekművének „Krisztus Pilátus előtt“ az országos képtár számára való megszerérezhetése költségeihez szintén 1000 forinttal járul; s bár a magyar irok segélyegyletére és a magyar hirlapirok nyugdíjalapjára ez intézetek keletkezésekor tetemes öszveget adományozott ezek részére ez évben is 200-200 frtot adott. Adományában részesült több tudományos intézet, sok fővárosi jótékony egylet, több oly egyházközség, melv létezésével a nemzetiség érdekét is előmozditja. A Petőfi és a Szent István szobor alapját 200-200 frt adománnyal gyarapítja. Megemlékezett a Szeretetházakról, az inségesekről és az országos vöröskeresztegylet részére megszavazott 10000 frt ez évre eső második részletét 2000 frtot bifizetetté. A részletes kimutatás mellőzésével ismételjük az adományok teljes összegét, ugymint 11590 frtot. Feltesszük, hogy t. olvasóink és a biztosító felek előtt ismeretes, miként az Első magyar általános biztosító társaság alapszabályai közé foglalta azon határozatot, hogy a társaság nyereségének egy része minden évben közhasznu célokra fordítandó.

Tarkaságok.

Képaruló közeledett a vendéglőben borozókhoz s a mint képeit fogadja szól az egyik hozzá :

Hat ez a sok micsoda ?

Árpádhoz ! felel a kép árufo.

Tedd ám luddá az apádat ! Hát így néz ki a ház ? Durran rá a kérdezősködő.

Sirvers.

E siralom fedi Zsuzsit az öreget,
Akit az egeknek menyköve ütött meg ;
Ha Zsuzsi élt volna legalább két órát,
Megláthatta volna születendő fiát.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos : Sipos Soma

Dreher Antal-féle

Kivitei palaczk serek

egyedül kaphatók és megrendelhetők csakis

Dietrich és Gottschlignél Budapesten, vagy

Dreher Antalnál, Kőbányán.

A nyáron át naponta háromszor friss töltése a palaczkok töltése czéljára eltett, legkitűnőbb kivitel palaczk sereknek.

Érmeteladók legnagyobboldnyokban és engedélyekben részesítjük

A t. közönség, mely csak Dreher-féle kivitel sört fogyaszt, arra figyelmeztetjük, hogy csak azon palaczk serek hamisítatlanok és eredetiek, melyeknek vignetáin a **Dietrich és Gottsch** világosan észrevehető.

Fa-szén eladás.

Tudatom a t. helybeli és vidéki közönséggel miszerint

Fráncz N. ur szolnoki raktáranak képviselőjét reám bizta. A legjobb minőségű fa-szén **MÉTERMÁZSÁJA** nevezett raktárból **3 frt 25 krajv.** rendelhető meg alokrottnál.

Tisztelettel

Meitner Salamon
Szarvason.

Gyógyítása

a mellgyengességnek, köhögés, fulladás, vérköhögés, álmatlanság, étvágyhiány, tüdő és gyomor-bajoknak.

az egyedül valódi

HOFF JÁNOS-féle

HOFF JÁNOS-féle maláta-kivonat egészségi sör, a HOFF JÁNOS-féle koncentrált maláta-kivonat, a HOFF JÁNOS-féle maláta egészségi chokoládé és a HOFF JÁNOS-féle mellmaláta czukorkák.

A csaknem minden európai államokban udvari szállítója HOFF JÁNOS-féle

porosz kir. kerekedelmi tanácsos, a magyar kir. és a magyarországi kereskedelmi tanácsos lovagjának. Hoff János-féle maláta kivonat egyedüli készítőjének.

Bécs, Gyárhelyiség Grabenhof, 2 sz. Iroda és Gyári raktár Graben, Braunerstrasse 8. sz.

Reménytelenül szenvedtem öt éven át a leghevesebb gyomori hurutban. A legbensőbb hálámért fejezem önnek ki annak meggyógyításáért melyet csakis az ön Hoff János-féle maláta-kivonat egészség-sörének használata által értem el, s ez által ma már ismét egészségemet visszanyertem. - A hasonló bajban szenvedők előnyére kérem ezen soraim nyilvánvételére Mély tisztelettel
Szegvár, 1881. nov. 6. **STABL FERENCZ.**
földbirtokos.

(Kivonatban.) Az ön HOFF-féle maláta-kivonati-egészségi sör már egyszer meggyógyította betegemet és annak jótékony élvezete egészségemnek még ma is nélkülözhetlen.

Marsallam mély tisztelettel Franz Miklós Fr. Pozsonyban Duna-utca 450. sz. június 25. 1879.

Szarvason kapható Nyáricsik Soma urnál Meztúron Schreiber Sámsonnál.

Varrógép-raktár.

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség becses tudomására hozni, hogy óra-és ékszer-üzletemhez egy

varró-gép üzletet csatoltam

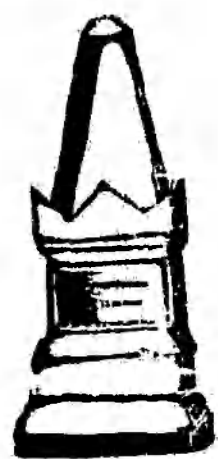
Mint hogy e szakban nem mint bizományos járok el, hanem a varrógépeket, mint saját áruimat hozom forgalomba azon helyzetben vagyok, hogy a gépeket sokkal olcsóbban adhatom mint bármely utazó vagy megbízott. A gépek nálam megpróbálhatók, miáltal azok minőségéről előleges tapasztalat szerzhető.

A vásárlások havi törlesztés mellett is történhetnek. Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Uj vállalatomat a t. közönség becses pártolásába ajánlva tisztelettel vagyok
Szarvason 1882. apr. 9.

Grósz Ármin.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomásár hozni,

miszerint a b.-csabai raktáramban levő

Sir_övek eláru itásával Szarvas és .idékèr_ n zve ELEF ANT PÁL szarvasi kereskedő urat biztam meg, ki azokat gyári áron fogja elárusítani.

Megjegyzem itt, hogy ugy minőség, mint ár tekintetében üzletem kiállja a versenyt bármely más czéggel.

A t. közönség becses partfogását kéri

Rozenbaum J.

Hirdetés.

Alólírott tisztelettel tudatja a nagy érdemű közönséggel, hogy

rőfös posztó és divatáru kereskedésében

férfi, női és gyermek lábbeli raktárát, a legválasztékosabban rendezett be.

Ugy nemkülönbön ugyanott a tavaszi és nyári idényre a legkülönfélebb kelmék és szövetek kaphatók „a legjutányosabb áron, és a legújabb divat szerint; u. m. a legválasztékosabb cachemir,- finom szörkelmék, felselyem kelmék, fekete ternó és liszterek, továbbá mailandi Noblesse s fail selyem kelmék;

fehérműk és mindenfajú vászonkészlet.

Ripsz s posztó garnitúrák, gobelinek bútor behúzásra; szóval minden e szakmába vágó cikkek.

Egyszersmind szives tudomásra hozza, hogy **üzletében férfi ruhák is készűtnek** a legújabb divat szerint, jútánvos áron s a legkedvezőbb feltételek mellett.

Kivánatra minden, e szakmába vágó megrendelés a legrövidebb idő alatt teljesítettik.

A n. é. közönség becses pártolását kéri.

Szarvason 1882 mártius 24.

enczer Mór.

kereskedő.

Férfi ruhák rendezésre készűtnek.

Férfi, női és gyermek lábbeli raktár.

295

1882

Árverési hirdetmény.

A szarvasi kir. jbiróság, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Veisz Jakabné végrehajtatónak ifj: Valkovszki Pál szarvasi lakos végrehajtást szenvedő ellen 62. ft 50 kr. s járulékai erejéig végrehajtási ügyben a szarvasi 4137 sz. tjkvben jegyzett A I. 1053- 54 . hrszámok alatti háznak fele része mint ifju, Valkovszki Pál tulajdonát képező 350 fra becsült ingatlan az 1882. évi april hó 26-ik napján d e 9. órakor Szarvas város házánál megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladatni fog, u: m:

1-ör: Kikiáltás ár a fenntebb kitett becsár, melyen alul is a kitűzött birtok el fog adatni.

2-or: Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10% vagy készpénzben vagy ovadékképes papirban kiküldött kezéhez letennik.

3-or Vevő köteles a vételért három egyenlő részletben és pedig: az első részt az árverés napjától 14 nap alatt a második részt ugyanazon naptól számítandó 3 hó alatt; a harmadik részt ugyanazon naptól számítandó 6 hónap alatt, minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjától számítandó 6% kamatokkal együtt, a szarvasi kir. adó- mint birói letét pénztárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

4-er: Vevő köteles az épületeket a birtokalépés napjával tűzkár ellen biztosítani.

5 ör: Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtokába lép, ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illeti.

6-or A tulajdonjog bekeblezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból eszközöltetni. Az átruházási költségek vevőt terhelik. A tulajdonos társnak jogában áll ezen hirdetmény közzé tételétől 8 nap alatt a tkvi hatósághoz azon kérelmet terjeszteni, hogy az egész fekvőség bocsájtassék árverés alá; ezen kérelem az 1881. évi LX. t. cz. 157 §. értelmében nyujtandó be.

Továbbá az érdekletteknek jogában áll a megállapított árverési feltételek módosítása iránt a hirdetmény kézbesítése napjától számítva 8 nap alatt előterjesztéssel élni.

A vevő a vételi bizonyítványt csak is az esetben nyerendi ki, ha fentnevezett törvény 87 § értelmében 15 nap alatt az árverés napjától számítva utó ajánlat nem tétetik.

7-er: A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tenne, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyiknek kérelmére az 1881. évi LX. t. cz. 158. § -a értelmében vevő veszélyére és költségére bánatpénzének elvesztése mellett újabb árverés alá bocsájtatni-és csupán egy határidőnek kitűzése mellett az előbbi becsáronalól is eladatni fog.

Felhivatnak azok, kik az árverésre kitűzött javak iránt tulajdoni vagy más igényt avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnek, hogy e részbeni kereseteiket e hirdetménynek a Szarvasi Ujságban lett közzétételi napjától számítandó 15 nap alatt habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. jbiróságnál nyujtsák be: különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

A szarvasi kir. jbiróság tkvi hatósága 1882, Február hó 10 napján.

Potoczki Elek
kir. alj. biró.

HIRDE

ELSŐ MAGYAR ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG I. TŰZ- SZÁLLITMÁNY- BEVÉTELEK.

RIADÁSOK. Huszonegyedik évi zárszámla 1881. január 1-től december 31-ig.

	frt	kr	frt	kr		frt	kr	frt	kr
I. Tűzbiztosítás.					1880. évi nyereség-számla: maradvány				
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonása után	1.521,609	07			I. Tűzbiztosítás.				4,678,61
Függőben maradt károk tartaléka	131,649	85			Az 1880. évről áthozott készpénz díjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és minden megtérülés nélkül	1.268,212	12		
Szerzési költségek a viszontbiztosított rész utáni bevétel levonásával	315,616	04			519.632,257 frt 19 kr. kötött biztosítások után és az osztrák üzlet átengedé ebből, valamint a folyó évben lejárt díjrészekből befolyt díjak 4.659,929-77				
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek és adó	352,000	59			levonva: törlesztett díjak 240,664-19.				
Behajthatlan követelések leírása	8,386	40			viszontbiztosítási díjak 817,841-74.				
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása és az osztrák üzletre eső díjtartalékok átruházása után, minden megtérülés nélkül	1.800,740	31	4.130,062	26	lejárt visszabiztosítási díjrészek	3.292,713	54		
II. Szállítmánybiztosítás.					Az 1880. évben fennmaradt tartalék függőben volt károkért				
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	48,526	79				149,648	49	4.710,574	15
Függőben maradt károk tartaléka	0,058	57			II. Szállítványbiztosítás.				
Szerzési költségek	21,488	20			Az 1880. évről áthozott díjtartalék	30,550	10		
A szállítvány-biztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	13,838	87			32.226,592 frt 24 kr. kötött biztosítások utáni díjak 223,148-88				
A következő évek díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonásával	21,772	85	135,685	28	levonva: törlesztett díjak 7,900-98				
III. Jégbiztosítás.					viszontbiztosítási díjak				
Viszontbiztosítások és törlések	835,808	74			123,156-48	136,057-46	87,091	42	
Kifizetett károk a viszontbiztosított rész levonásával	510,396	67			Az 1880. évben fennmaradt tartalék függőben volt károkért				
Szerzési és igazgatási költségek a viszontbiztosítások utáni bevételek levonása után	187,654	94				34,927	32	152,568	84
Behajthatlan követelések leírása	2,911	15	1.536,771	50	III. Jégbiztosítás.				
A társasági tartaléktőkének kamatja			44,882	78	63.774,208 frt 71 kr kötött biztosítások utáni díjak	1.399,357	01	1.399,357	01
1881. évi nyereség			712,967	38	IV. Egyéb bevételek.				
					Beváltott szelvények után, valamint egyéb kamatok és bevételek	226,231	80		
					Társasági házak tiszta jövedelme	66,958	79	293,190	59
								6.560,369	20

RIADÁSOK. Tizenkilencedik évi zárszámla 1881. január 1-től december 31-ig.

	frt	kr	frt	kr		frt	kr	frt	kr
I. Tűzbiztosítás.					II. ÉLETBIZTOSÍTÁS.				
Beváltott kötvények díja	103,552	59			A múlt évből áthozott díjtartalék				7.228,749
Visszaváltott kötvényekért	85,875	57			Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után	271,297	50		
Előre kifizetett díjak	323,055	—			az előbbi években kiállított kötvények után	1.543,163	81		
Lejárt kifizetési díjak	297,003	55			a biztosított tőke emelésére fordított nyeresemények	14,332	16	1.824,813	47
Lejárt díjak	57,905	74			Mult évi függőben volt károk tartaléka			90,475	83
Lejárt díjak	129,977	45			illetékek			33,562	47
Lejárt díjak	9,828	76			Kamatjövedelem			420,308	86
Lejárt díjak	32,330	61							
Lejárt díjak	22,600	51							
Lejárt díjak	56,518	18							
Lejárt díjak	39,292	17							
Lejárt díjak	19,133	30							
Lejárt díjak	16,818	18							
Lejárt díjak	166,906	45							
Lejárt díjak	18,281	37	1.379,814	20					
Lejárt díjak			7.823,650	96					
Lejárt díjak			402,815	19					
Lejárt díjak			9.611,210	20					

Budapest, 1881. december hó 31-én.

Pecz Vilmos,
Biztosítási osztályfőnök.

Budapest, 1881. február hó 27-én.

Fuchs Rudolf,

A Z I G A Z
Hajós József,
Igazgató,
Ormody Vilmos,
Igazgató.

A FELÜGYELET
Rudnyánszky Ferencz, Toronyai Sándor

EMENY.

OSZTÓ TÁRSASÁG BUDAPESTEN. BIZTOSÍTÁSI ÜZLET.

VAGYON.

Mérleg-számla 1881. december 31-én.

TELJEK.

Helyezett tőkepénzek: az első hazai takarékpénztárnál, az egyesült budapesti fővárosi takarékpénztárnál és magyar állami kincstári pénztárjegyekben		frt	kr	Részvényalapítvány: teljesen befizetett 2000 egész részvény á 1000 forint	frt	kr
.		960,000	—	Részvényalapítvány: teljesen befizetett 2000 fél részvény á 500 forint	1,000,000	—
Tőkepapírok:				Az év végével fennmaradt társasági tartalék tőke	1,166,952	26
1,188,000.—	frt m földhitelint. 4 1/2% záloglevelek á 94 3/4%	1,125,680	—	Tűzbiztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	1,800,740	31
688,400.—	" m. földhitelintézet 5% záloglevelek á 100%	688,400	—	Szállítvány biztosítási díjtartalék készpénzben a viszontbiztosított rész levonásával és minden megterhelés nélkül	21,772	85
324,000.—	" m. földhitelintézet 5 1/2% záloglevelek á 100%	324,000	—	Tűzbiztosítási függő károk tartaléka	131,649	85
344,300.—	" m. északkeleti vasut ezüst kötvények á 92%	1,236,756	—	Szállítvány biztosítási függő károk tartaléka	30,058	57
199,200.—	" Kassa-oderbergi vasut ezüst kötvények á 93%	185,256	—	Árkülönbözeti számla	358,606	97
398,000.—	" Magy. nyugoti vasut II. kib. kötvények á 92 1/2%	369,145	—	Dunaparti házadó tartaléka	28,413	57
350,000.—	" Magy. gácsországi vasut II. kib. els. ezüst kötvények á 92%	322,000	—	Különbféle hitelezők	161,450	01
209,800.—	" Duna-drávai vasut elsőbbs. kötvények á 92%	193,016	—	Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok	3,965	—
15,000.—	" Első erdélyi vasut ezüst els. kötvények á 92%	13,800	—	Tisztviselők nyugdíjalapja	373,793	59
esti Lloyd társasági és olasz alapítványi kötvények		86,792	25	Éle. biztosítási osztály folyó számlán	330,752	04
fenti értékpapírok után az év végéig esedékes kamatok		64,388	72	1881. évi nyeresmény	712,967	38
számitolt és egyéb váltók		299,026	04			
Társaság háza Budapest		210,000	—			
Önfele adások:						
1) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél		633,276	58			
2) Maradványok idegen intézeteknél		204,856	78			
3) Biztosítási osztály folyó számlán		194,702	57			
4) Pontos pénzkészlet		10,106	46			
Ötvenkéző évokban lejáráó díjváltók és kötelezvények összege		5,084,587	23	kr.	8,121,152	40

*) A tartaléktőke az 1881. évi nyeresémből emelkedett 127,533 frt 51 kr-ra.

**) A díjtartalék az 1881. évi nyeresémből emelkedett 1,573,303 frt 78 kr-ra.

BIZTOSÍTÁSI ÜZLET.

VAGYON.

Mérleg-számla 1881. december 31-én.

TELJEK.

Értékpapírok		frt	kr	Díjtartalék	frt	kr
.		6,755,391	frt	8,013,390	80	00
ugyanis:				levonva viszontbiztosítási díjtartalék	191,340	—
1,977,500	frtnyi osztrák-magy. bank 5%-os záloglevellel 100 frtjával	1,977,500	—	1) Biztosítási alap	190,945	00
639,200	frtnyi pesti magyar kereskedelmi bank 6%-os záloglevellel 100 frtjával	639,200	—	2) Kihazsítási tőkék nyereséme az 1882-1919. évekre	200,341	69
1,303,000	frtnyi magy. földhitelintézet 5 és fél %-os záloglevellel 100 frtjával	1,303,000	—	3) Független levő károk tartaléka	129,977	45
2,508,000	frtnyi magyar földhitelintézet 5%-os záloglevellel 100 frtjával	2,508,000	—	4) Díjleszállításokra vonatkozó nyeresmények tartaléka	2,177	62
282,000	frtnyi magyar földhitelintézet 5 1/2% os öreztartalék záloglevellel 116 1/2% frtjával	327,684	—	5) Előre fizetett díjak az 1882-1-83. évekre	4,361	75
1831. évben esedékes kamatok		40,598	71	6) Fel nem vett nyeresmények 1880. évről	107	98
Hitelező kölcsönök		233,016	—	7) Viszontbiztosító intézetek és mások köveletével	5,472	02
Hitelviszontköltségek		1,013,367	—	8) 1881. évi nyeresmény	402,815	10
Viszontbizt. kölcsön-költségek		20,964	—			
A központ tartozási folyó számlán		330,752	04			
Vezető- és főigénylőségek és mások tartozásai		250,130	02			
		8,771,282	16		8,771,282	62

A társaság elnöke: **Károlyi Mihály**

Jeney Lajos,
központi könyvezés főnöke.

A társaság ügyvezetői elveik szerint készültnek és azok egyes tételait ellenőrizték.

Károlyi János,
biztosítási ügyvivő.

A társaság ügyvezetői: **Károlyi Ede**

AZ „ÁRPÁD” IRODALMI

ÉS NYOMDAI INTÉZET

S Z A R V A S O N,

ajánljuk mindenféle nyomdai munka gyors és díszes kiállítására

Közügyi és gyári rovatos iverk,

HIVATALOS NYOMTATVÁNYOK,

minden alakban,

ügyvédi- és kereskedelmi nyomtatványok

FALRAGASZOK, KÖRLEVELEK,

evélfejek és levélborítékok, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosb áron állittatnak ki.

 Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

A z Á r p á d i n t é z e t ü g y v e z e t ő s é g e

Szarvason.